

Adroddiad i'r	Cyngor
Dyddiad y cyfarfod	10 Medi 2024
Aelod Arweiniol	Y Cyngorydd Julie Matthews, Dirprwy Arweinydd ac Aelod Arweiniol Polisi, Cydraddoldeb a Strategaeth Gorfforaethol
Pennaeth Gwasanaeth	Catrin Roberts, Pennaeth Gwasanaethau Cymorth Corfforaethol: Pobl
Awdur yr adroddiad	Steve Price, Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd
Teitl	Polisi'r Cyngor ar Hyfforddiant Aelodau

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Ystyriodd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd faterion hyfforddi aelodau ym mis Mawrth 2024. Mae'r adroddiad hwn yn rhoi gwybodaeth am bolisi hyfforddiant gorfodol arfaethedig i aelodau.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Y pwrpas yw adrodd i'r Cyngor llawn argymhellion y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd am bolisi hyfforddiant gorfodol i aelodau.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1. Bod y Cyngor, gydag unrhyw ddiwygiadau priodol, yn mabwysiadu Polisi drafft y Cyngor ar Hyfforddiant Aelodau, sydd ynghlwm fel atodiad 1 i'r adroddiad hwn.

4. Manylion yr adroddiad

Cyflwyniad

4.1. Dechreuodd rhaglen o ymsefydlu, hyfforddiant a datblygu i aelodau yn syth ar ôl etholiadau'r Cyngor ym mis Mai 2022. Mae'r sesiynau a gyflwynwyd fel rhan o'r ymsefydlu cychwynol i aelodau newydd a'r rhai oedd yn dychwelyd, yn cynnwys hyfforddiant ar God Ymddygiad y Cyngor, darpariaeth TGCh aelodau, ymgyswrtio â gwasanaethau, cydraddoldeb ac amrywiaeth, diogelu a chyflwyniad i Graffu. Darparwyd hyfforddiant hefyd i gyflawni swyddogaethau penodol fel aelodau (er enghraifft, i aelodau o'r Pwyllgorau Cynllunio neu Lywodraethu ac Archwilio, a gweithredu fel 'rhiant corfforaethol'). Mae cyfleoedd hyfforddi wedi parhau ac mae sesiynau hyfforddiant, datblygu a sesiynau e-ddysgu newydd neu loywi wedi bod ar gael yn rheolaidd i aelodau.

Hyfforddiant Gorfodol a Dewisol

- 4.2. Gallai'r Cyngor benderfynu dewis hyfforddiant penodol i fod yn orfodol i'r holl aelodau, neu i aelodau sy'n gwneud swyddogaethau penodol. Mae mynychu o leiaf un sesiwn hyfforddiant ar God Ymddygiad Aelodau yn ystod bob tymor llawn yn hanfodol, gan fod y gofyniad wedi ei gynnwys yng Nghod Ymddygiad y Cyngor. Mae'r Cyngor wedi parhau i gynnal hyfforddiant gorfodol i aelodau'r Pwyllgor Cynllunio, oherwydd y rôl lled farnwrol.
- 4.3. I alluogi aelodau i gyflawni eu rhwymedigaethau, byddai angen cynnig unrhyw hyfforddiant gorfodol ar amseroedd priodol, a dros gyfnod realistig. Nid yw'r trefniadau polisi rheolwr atebol a hyfforddiant i staff yn briodol i gynghorwyr gan eu bod yn ddeiliaid swydd wedi eu hethol yn hytrach na gweithwyr. Fodd bynnag, gallai'r Cyngor fabwysiadu polisi hyfforddi gorfodol ar gyfer aelodau gyda mesurau priodol ar gyfer ymdrin ag unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio â'r polisi.
- 4.4 Penderfynodd y Cyngor blaenorol y byddai'r cyrsiau hyfforddi canlynol yn orfodol:
- Cod Ymddygiad - unwaith y tymor i bob aelod
 - Cynllunio - dau ddigwyddiad hyfforddi bob blwyddyn ar gyfer Aelodau'r Pwyllgor Cynllunio
 - Trwyddedu - dau ddigwyddiad hyfforddi bob blwyddyn ar gyfer Aelodau'r Pwyllgor Trwyddedu

- Diogelu Data a GDPR - hyfforddiant blynyddol ond diwygiwyd i unwaith y tymor ar gyfer pob aelod
- Cyllid Llywodraeth Leol - unwaith y tymor ar gyfer pob aelod
- Diogelu - unwaith y tymor ar gyfer pob aelod
- Rhianta Corfforaethol - unwaith y tymor ar gyfer pob aelod

4.5 Ailystyriodd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd hyfforddiant aelodau ar ôl i'r Cyngor llawn gyfeirio materion hyfforddi aelodau at yr arweinwyr grŵp, a ofynnodd am i arolwg gael ei gyhoeddi i egluro barn yr aelodau. Mae canlyniadau'r arolwg, a gynhaliwyd ym mis Chwefror a Mawrth eleni, ac oedd ar agor i gynghorwyr, uwch swyddogion ac aelodau lleyg, ynghlwm fel atodiad 2.

4.6 Ym mis Mawrth 2024, argymhellodd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd osod gofynion hyfforddi gorfodol ar gyfer y Cyngor presennol ar gyfer rhai pynciau a rolau penodol. Roedd y pwyllgor yn cefnogi ymgysylltiad y grwpiau gwleidyddol ac arweinwyr grwpiau i annog cydymffurfiaeth ag unrhyw ofynion hyfforddiant gorfodol. I hybu hyn ymhellach, roedd y pwyllgor yn cefnogi'r syniad o ddarparu cofnodion hyfforddiant i arweinwyr y grwpiau a bod y grwpiau gwleidyddol yn ystyried materion hyfforddiant gorfodol wrth ddyrannu seddi a rolau i'w haelodau.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at Gynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

5.1. Nid yw'r adroddiad hwn yn cyfrannu'n uniongyrchol at y Blaenoriaethau Corfforaethol, ond bydd aelodau etholedig sydd wedi'u hyfforddi ac yn cael cymorth priodol yn cyfrannu at berfformiad y Cyngor ym meysydd strategaeth, datblygu polisïau a gwneud penderfyniadau.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Darperir mwyafrif y cynllun hyfforddi gan swyddogion y Cyngor. Nid yw hyn yn gofyn am arian ychwanegol ond mae yn gofyn am amser swyddogion ac mae hynny'n ffactor ym maint a chymhlethdod y rhaglen hyfforddi y gellir ei darparu. Mae'n bosibl y bydd angen i rai sesiynau hyfforddi gael eu hwyluso'n allanol a byddai angen i'r gyllideb hyfforddi aelodau gwmpasu hynny. Mae modiwlau e-ddysgu ar gael ar gyfer rhai pynciau hefyd. Mae Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru yn darparu nifer o gyrsiau hyfforddi a datblygu proffesiynol allweddol.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

7.1. Nid oes angen asesiad o effaith ar les ar gyfer yr adroddiad hwn.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1. Adroddir ar faterion hyfforddi a datblygu aelodau i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd a'r Cyngor llawn. Ymgynghorwyd ag arweinwyr y grwpiau gwleidyddol i gael eu barn ar hyfforddiant aelodau ac mae cynghorwyr, aelodau lleyg ac uwch swyddogion wedi cael eu harolygu i gael eu barn.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1. Fel y nodwyd yn adran 6, caiff y mwyafrif o'r hyfforddiant ei ddarparu gan staff presennol a chroesawir yr ymrwymiad i geisio cadw costau unrhyw adnoddau allanol gofynnol o fewn y gyllideb bresennol.

10. Pa risgiau sydd yna ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1. Nod hyfforddiant a datblygiad yw rhoi'r sgiliau a'r wybodaeth sydd eu hangen ar aelodau i gyflawni gwahanol swyddogaethau'r cynghorydd a'r aelod lleyg modern. Heb yr hyfforddiant a'r datblygiad priodol mae mwy o risg hefyd y ceir cwynion ac y bydd penderfyniadau'n cael eu herio'n llwyddiannus. Fel y nodwyd yn adran 6 uchod, i raddau helaeth mae darpariaeth hyfforddiant i aelodau yn dibynnu ar allu staff y Cyngor i ddarparu hyfforddiant ar eu meysydd gwaith a'u harbenigedd.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1. Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011.